KEN'ÂN RİFÂÎ

TUHFE-İ KEN'ÂN

-ARMAĞAN-

HADÎS-İ ŞERİFLER ve KASÎDE-İ BÜRDE'NİN

MANZUM TERCÜMESİ

Hazırlayan ve Sâdeleştiren

Prof. Dr.

MUSTAFA TAHRALI

Cenan Eğitim, Kültür ve Sağlık Vakfı Neşriyatı

KEN'ÂN RİFÂÎ
TUHFE-İ KEN'ÂN

Cenan Eğitim, Kültür ve Sağlık Vakfı Neşriyâtı: 9
ISBN 978-975-98262-8-4

Yayın Hakları ©
Cenan Eğitim, Kültür ve Sağlık Vakfı İktisadi İşletmesi
2. Baskı / Haziran 2019

Yayına Hazırlayan ve Sadeleştiren
Prof.Dr. Mustafa TAHRALI

Kitap Tasarım: Abdüsselam Ferşatoğlu
Mizanpaj: Fotografika Güzel Sanatlar

İsteme Adresi:
Cenan Eğitim, Kültür ve Sağlık Vakfı İktisadi İşletmesi
Fevzipaşa Cad. Kırtay Sokak No.7
Fatih – İstanbul – Türkiye
Tel. : 0212 631 34 22 – 534 98 02 – 521 41 95
Faks: 0212 631 41 46
www.cenanvakfi.org.tr
cenanvakfi@superonline.com
Yayıncı Sertifika No: 41835

Baskı: Arı Matbaası
Davutpaşa Caddesi Emintaş Kazım Dinçol Sitesi 81/39
Topkapı-İstanbul
Tel. : 0212 612 33 34
Matbaa Sertifika No: 44009

İÇİNDEKİLER

Takdim	5
Tuhfe-i Ken'ân	14
Hadîs-i Şerif Tercümelerinden Örnek İki Sayfa	16
Risâlenin Önsözü	18
Üç yüz kırk kadar Hadîs-i Şerîfin Manzum Tercümesi ve Sâdeleştirmesi	20
Kasîde-i Bürde'nin Manzum Tercümesi ve Sâdeleştirmesi	54
Kasîde-i Bürde'nin Arapça Metni	90
Abdülkādir el-Ceylânî Hazretlerinin Ahzâb ve Salavât-ı şerîfesinden	116
Kısmüt'tevhîdi ve'l-iclâli ve't-tenzîhi ani'ş-şebehi ve'l-misâl (Tevhid Bölümü)	117
Kısmü'l-münâcâti ve'l-ibtihâl li'l-meliki'l-müteâl (Münâcat Bölümü)	120
Kısmü's-salavâti alâ eşrefi mahlûkı ve mahbûbi rabbi müteâl (Salavât Bölümü)	125
Salât-ı Münciyye	126

TAKDİM

Tuhfe-i Ken'an (1327/1911), Ken'an Rifâî Hazretlerinin 1908 yılında Hırkaişerif Câmii yakınında açılan Ümmü **Ken'ân Dergâhı**'nda postnişin olduktan sonra yayımladığı **Rehber-i Sâlikîn** (1326-1327 / 1911) adlı eserinden sonra yayımlanmıştır.

Ken'an Rifâî Hazretleri yazmış olduğu "**Mukaddime-i Risâle**"de, "Medîne-i Münevvere'de (Allah onu kıyâmet gününe kadar şereflendirsin!) **340 kadar Hazret-i Peygamber'in hadislerin**den çıkarabildiğim yüce mânâlar ile **Kasîde-i Bür'e**'nin manzum olarak şerefli mânâlarını ihtivâ etmektedir" diyerek eserini takdim etmektedir. Bu ifâdeden anlaşıldığına göre, kitabın hem birinci bölümü olan manzum hadîs-i şerif tercümeleri, hem de ikinci bölümü olan **Kasîde-i Bürde (Bür'e)**'nin manzum tercümesi, müellifin Medîne-i Münevvere'de Îdâdî-i Hamîdiye Müdürlüğünü yaptığı ve "bir işâret-i ma'neviyye üzerine" Şeyhulmeşâyih Seyyid Hamza er-Rifâî Hazretlerine intisap edip "tarîkat-i aliyye-i Rifâiyye'den hilâfet aldığı,"[1] muhtemelen 1900-1904 yılları arasında, kaleme alınmıştır. **Kasîde-i Bürde** tercümesinin sonuna ilâve ettiği, daha sonra 1341/1925 yılında bâzı küçük değişikliklerle İlâhiyât-ı Ken'an kitabına "Münâcat ve Arz-ı Hâcât" başlıklı bu manzûmenin iki beytinde ise şöyle demektedir:

Tasavvurdan uzaktı cür'etim, yok bende hiç dermân!
Telakkî eyledim ammâ huzûrunda iken fermân.

Vezin, mevzûn düşünmekçün kalır mı artık hîç iz'ân!
O hazretten şefâattır, visâldir maksadım her ân.

Bu beyitlerde Kasîde-i Bürde tercümesine de Medîne-i Münevvere'de bulunduğu yıllarda, Ravza-i Mutahhara'da Peygamber Efendimizi bir ziyâreti esnâsında vâki olan mânevî bir işâret sonrasında başlamış olduğunu dile getirmektedir. Bu ifâdeden, eserin hadîs-i şerif tercümelerinden meydana gelen birinci bölümünü ve Peygamber Efendimiz'e övgü olan ikinci bölümünü, Ken'an Rifâî Hazretlerinin, Medîne-i Münevvere'deki ikāmet ve ziyâretlerinden bir nişâne ve hâtıra, din ve tarîkat kardeşlerine bir "Tuhfe" yâni "Armağan" olarak hazırlamış olduğu anlaşılmaktadır.

---

1 es-Seyyid el-Hâcc Abdülhalîm Ken'an; *Rehber-i Sâlikîn*, 1327(1911), s.6-7.

Üçüncü bölüm diyebileceğimiz 84-95. sayfalar arasında "es-Seyyid eş-Şeyh Abdülkādir el-Ceylânî kaddesallâhu sırrahü'l-âlî hazretlerinin ahzâb ve salavât-ı şerîfesinden muktebes" hizb ve salâtlar bulunmaktadır.

Dördüncü ve son bölüm olan 97-127. sayfalarda ise, 23-25 adet çeşitli "naat ve ilâhîler"i bulunmaktadır. Bu naat ve ilâhîler diğer bütün kitaplarındaki ilâhî ve manzûmeleriyle birlikte, 2013 yılında yayımladığımız İlâhiyat-ı Ken'an -İlâhî ve Manzûmeler- adlı kitap içine alınmıştır.[2] Taş baskısı olan bu eserdeki yazıların, her ne kadar imzâsı yoksa da, Hattat Aziz Rifâî Efendi (ö. 1934) tarafından yazıldığını söylememiz mümkündür.

Bu çalışmada Tuhfe-i Ken'ân'daki manzum metinleri nesir hâlinde günümüz Türkçesiyle vermeye çalıştık. Kitabın sağ/tek sayfalarında esas manzum metni, sol/çift sayfalarında ise nesir hâlinde günümüz Türkçesine aktarılmış şeklini verdik. Bunu yaparken manzum metinlerdeki ifâde ve anlamlardan fazla uzaklaşmamaya gayret ettik. Arapça duâları ve okunuşlarını ise aynı sayfa içinde bir arada verdik.

2 Ken'ân Rifâî, *İlâhiyât-ı Ken'ân -İlâhî ve Manzûmeler-* (Haz. Mustafa Tahralı), Cenan Eğitim, Kültür ve Sağlık Vakfı, İstanbul 2013.

Manzum Hadîs-i Şerif Tercümeleri Hakkında

Tuhfe-i Ken'an'da birinci eser "Üç yüz kırk kadar **ahâdîs-i Hazret-i nebeviyye**"nin manzum tercümesinden ibârettir. Taşbaskısı kitabın 4-31. sayfaları arasında yer almakta ve 207 beyitten meydana gelmektedir. Tuhfe'de beyitler numaralı değildir. Bâzı fayda ve kolaylıklar sağlayacağı düşüncesiyle, bu çalışmamızda beyitlere numara verdik. Manzum hadis tercümesi, birkaç beyti hâriç, aruz vezninin "Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün" kalıbıyla yazılmıştır. Tercümesi yapılan hadisler kısa cümlelerden, bâzan iki-üç kelimeden ibârettir. Söylenilmesi ve hatırda tutulması kolay cümleler hâlindedir. Bu çeşit kısa cümleli hadîs-i şerifleri ihtivâ eden derleme hadis kitapları hadis âlimleri tarafından telif edilmiştir. Bunlar arasında Celâleddin es-Suyûtî'nin (ö. 911/ m.1505) el-Câmiu's-Sağîr min Ahâdisi'l-Beşîri'n-Nezîr adlı 10.866 kadar hadîs-i şerîfi bir arada toplayan eseri[3], kısa söyleyişiyle **el-Câmiu's-Sağîr**'i, en tanınmışı ve en yaygın olanıdır diyebiliriz. Merhum hadis âlimi arkadaşımız Prof. Dr. Ali Yardım (ö. 2006) Tuhfe-i Ken'an'da olan hadîs-i şeriflerin Arapça metinlerini belirlemek için bir çalışma yapmış ve kitapta zikredilen hadislerin birçoğunun Arapça metinlerine ulaşmıştı. O müsvedde hâlinde olan bu çalışmasında, Tuhfe'de Türkçe manzum tercümesi verilen hadislerin birçoğunun **Câmiu's-Sağîr**'den ve Zeynüddin Muhammed Abdurraûf el-Munâvî el-Haddâdî'nin (ö. 1031/m. 1622) **Künûzü'l-Hakāik**'ından[4] ve benzeri daha birkaç eserden alındığını tesbit etmişti. Arkadaşımızın sözü edilen 340 kadar hadîs-i şerîfi Arapça metinleri, tercümeleri ve Tuhfe-i Ken'ân'daki bu manzum tercümeleriyle birlikte yayımlamaya maalesef ömrü vefâ etmemiştir. İnşâallah hadis alanında çalışan talebelerinden konuyla ilgilenenler, bu çalışmayı gözden geçirip tamamlayarak yayımlarlar.

Elimizde Câmiu's-Sağîr'in Arapça metin, Türkçe tercümesi ve dizinler ile 7 cilt hâlinde yayımlanmış yeni bir baskısı bulunmaktadır. Tuhfe-i Ken'ân'ın ilk üç beytinde manzum tercümesi verilen birkaç hadîs-i

---

3 Celâleddin es-Suyûtî, *el-Câmiu's-Sağîr min Ahâdîsi'l-Beşîri'n-Nezîr* (Terc. edenler: Hüseyin Yıldız, Hasan Yıldız ve Zekeriyâ Yıldız),Ocak Yay., 2. baskı, İstanbul 2015, 7 cilt. Yedinci cilt tamâmen dizinlerden ibârettir. Esere böyle "Dizinler"in ilâve edilmiş olması gerçekten takdire şâyandır. Eserden istifâdeyi fevkalâde kolaylaştırmaktadır.

4 Munâvî ve eseri hakkında bkz., age., s.78-85.

şerîfin, bu baskının 7. cildindeki dizinlerinden hareket ederek, Arapça metin ve tercümelerini tesbit ettik. Burada birkaç örnek vermek istiyoruz. Eserin birinci beytinde:

Eyle meşrû' emre, hamd ü besmeleyle ibtidâ
Ger dilersen, olmaya hayrı o emrin hiç hebâ.

şeklinde anlamı manzum olarak verilen hadislerin metinleri şöyledir:

Küllü emrin zî bâlin lâ yübdeü fîhi bi-bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm fe-hüve akta'u.

"Bismillâhirrahmânirrahim ile başlamayan her iş eksiktir."[5]

Küllü emrin zî bâlin lâ yübdeü fîhî bi'l-hamdi lillâhi fe-hüve akta'u

"Allah'a hamd ile başlamayan her iş eksiktir."[6]

Küllü kelâmin lâ yübdeü fîhi bi-hamdillâhi fe-hüve eczemü

"Allah'a hamd ile başlamayan her söz (bereketten) kesiktir."[7]

Görüldüğü üzere yukarıda metinlerini zikrettiğimiz üç hadîs-i şerîf ve benzerlerinin anlamları bir beyit içinde birleştirilerek tercüme edilmiştir.Tuhfe'de 2. beytin ilk mısrâsındaki:

İ'tibâr-ı a'mâl sona. Nârdadır eden ezâ.

şeklinde anlamı bir mısrâ içinde manzum verilen iki hadîs-i şerîfin Câmiu's-Sağir'de[8] zikredilen metin ve tercümeleri şöyledir:

"Kişinin yaptığı, insanlara cennet ahâlisinin ameli gibi görünür; oysa o kişi cehennem ahâlisindendir. Başka bir kişi bir iş yapar da cehennem ahâlisinin ameli gibi görünür, ama o kişi de aslında cennet ahâlisindendir."

Burada sâdece anlamını aldığımız bu iki-üç satırlık hadîs-i şerîfi Süyûtî, Buhârî'nin bu hadîsi, rivâyetinin sonunda:

Ve innemâ'l-a'mâlü bi-havâtîmihâ

yâni "Ameller, en son işlenenlere göre değerlendirilir."[9] şeklinde, ziyâde bir hadis cümlesi ile nakletmiş olduğunu söyler. İşte Tuhfe'de, mısrânın

---

5 Age., C.4, s.374.
6 Age., C. 4, s.374.
7 Age., C. 4, s. 375.
8 Age., C. 1, s.191-192.
9 Age., C. 1, s. 192.

ilk yarısında tercümesi verilen bu hadîs-i şeriftir. Aynı mısrânın ikinci yarısındaki hadis metni ve tercümesi ise:

Küllü mûzi fi'n-nâr

"Başkalarına eziyet verenin yeri cehennem olacaktır."[10]

Bir örnek daha vererek Tuhfe'de tâkip edilen usûl ve üslûp hakkında az-çok bir fikir vermek istiyoruz. Tuhfe'nin üçüncü beytinin ilk mısrâsında:

Bil, tasadduk cümle karzı; aklı tuhfe-i Hudâ,

denilerek iki hadîs-i şerif zikredilmiştir. Birincisinin Câmi'u's-Sağîr'de bulduğumuz metni şudur:

Küllü karzın sadakatün.

"Her ödünç verme bir sadakadır."[11]

şeklinde tercüme edilmiştir. Mısrânın ikinci yarısındaki "Akıl Allah'ın armağanıdır" anlamında olabilecek Arapça metni ise Câmiu's-Sağîr Dizinler'inde bulamadım. Tuhfe-i Ken'an'da bulunan hadîs-i şerifler yalnızca tek bir kitaptan değil, merhum Prof. Dr. Ali Yardım'ın tesbit ettiği gibi, birkaç kitaptan derlenmiş olup konu, vezin ve kâfiye gereği olarak bir mısrâda veya bir beyitte bir araya getirilmiştir. Bu kadar örnek vermekle yetiniyor kitaptaki diğer eser Kasîde-i Bürde ve şâiri hakkında bilgi vermek istiyoruz.

Tuhfe-i Ken'an'da bulunan ikinci eser İmâm-ı Bûsîrî'nin yaygınlaşmış adıyla Kasîde-i Bürde diye bilinen eserinin manzum tercümesidir. Küçük boy kitabın on beş satırlık sayfalarından sağdakinde kasîdenin Arapça metni, soldakinde ise manzum tercümesi vardır. Aruz vezninin "Mefâîlün Mefâîlün Mefâîlün Mefâîlün" kalıbıyla yazılmıştır. Arapçası 161 beyit olan kasîdenin beyitleri ne Arapçasında ne de Türkçe manzum tercümesinde numaralı değildir. Yine yararlı olacağını düşüncesiyle çalışmamızda beyitlere numara verdik. Kasîdenin Arapça her beyti umûmiyetle bir beyit olarak tercüme edilmiş, sâdece kasîdenin 7, 8, 15, 120. beyitleri ikişer beyit hâlinde tercüme edilmiştir. Tuhfe'nin bu ikinci bölümü de Ken'ân er-Rifâî'nin dervişi ve halîfesi Hattat Aziz Efendi

---

10 Age., C. 5, s. 517.
11 Age., C. 2, s. 79.

(ö. 1934) tarafından nesih hatla yazılmıştır. Kitabın 127. sayfası sonunda, sol alt köşede "Sene 1327" (mîlâdî 1911) târihi olmakla berâber hattat adı yazılmamıştır. Kasîde-i Bürde Tuhfe-i Ken'ân kitabı içinde 33-81. sayfalar arasındadır.

Kasîde-i Bürde ve Şâiri İmâm-ı Bûsîrî Hakkında

İmam Muhammed Bûsîrî hicrî 608-696 (mîlâdî 1212-1296) yılları arasında Mısır'da yaşamıştır. 1 Şevval 608/7 Mart 1212 de Yukarı Mısır'da Behnesâ şehrine bağlı Behşin'de doğmuştur. Berberî asıllıolup Fas'ta Habnunoğulları denilen bir âiledendir. Babası Bûsîrli olduğu için Bûsîrî ve annesi Delâslı olduğu için Delâsî diye anılmıştır. Muhammed bin Saîd el-Bûsîrî gençlik yıllarını Delâs'ta geçirdi. İlk öğrenim yıllarından sonra Kāhire'ye giderek Şeyh Abdüzzâhir Mescidi'ndeki dersleri tâkip etti. Burada dînî ilimlerle berâber dil ve edebiyat dersleri aldı. Hadis ve Siyer ilimleriyle meşgul oldu. Bir müddet döneminin vezîri yanında çalıştı. 1261 senesinde Bilbîs'e gitti. Mâliye işlerinde kâtiplik ve muhâsiplik yaptı. 1265 te el-Melikü'z-zâhir I. Baybars için bir kasîde yazdı.

Bûsîrî Şâzelî tarîkatinin kurucusu Ebu'l-Hasen eş-Şâzelî'ye (ö. 656/1258) intisap etmiştir. Onun vefâtından sonra, yerine geçen halîfesi Ebü'l-Abbas Ahmed el-Mürsî'ye (ö. 685/1287) hitâben 142 beyitlik bir mersiye yazmıştır. Kendisi İbn Atâullah el-İskenderî (ö. 709/1309) ile birlikte şeyhinin önde gelen müritlerindendi. Bûsîrî'nin hayâtı sıkıntılar içinde geçmiştir.[12]

Bir gün evine giderken karşılaştığı güzel yüzlü yaşlı bir zat ona "Gece rüyânda Hz. Peygamber'i gördün mü?" diye sorar. O da görmediğini söyler. Bundan sonra İmâm-ı Bûsîrî'nin içine Peygamber Efendimizin aşk ve muhabbeti düşer ve gece rüyâsında Hz. Peygamberi görür, uyandığında içi neşe ve huzurla doludur. Sonraki yıllarda Efendimiz'i metheden birçok medhiye söyler. Kasîde-i Bürde'nin 149. beytinde hâlini şöyle anlatır:

Onun medhiyle fikrim edeli işgāl, emîn oldum,
Halâsımçün Nebî'yi kendime a'lâ şefî' buldum[13]

---

12 Mahmut Kaya; "Bûsîrî",TDV *İslam Ansiklopedisi*; Mahmut Kaya, Kasîde-i Bürdeyi Türkçe Şöyleyiş, İstanbul 2001, s.9-13.

13 *Tuhfe-i Ken'ân*, 149. beyit.

Şâir hayâtının sonlarına doğru bir felç geçirir. 161 beyitlik Peygamber Efendimiz'i öven kasîdesini yazıp Cenâb-ı Hak'tan şifâ diler. Şiirini bitirdiği gece rüyâsında gördüğü Resûlullâh'a okur. Şiirin 51. beytinin ilk mısrâsı olan:

Meblağu'l-ilmi fîhi ennehû beşerun
"Nebî hakkında halkın gāyet-i ilmi: Beşerdir o."

mısrâsını okur. Ama beytin ikinci mısrâsını bir türlü hatırlayamaz, duraklar. Peygamber Efendimiz okumaya devam etmesini buyururlar. Bûsîrî hatırlayamadığını söyleyince Resûlullah (s.a.v.):

Ve ennehû hayru halkıllâhi küllihimi
"Hudâ'nın cümle mahlûku içinde en hayırlı o."

diyerek beyti tamamlar. Sonra şâir kasîdeyi duraksamadan sonuna kadar şevkle inşad eder. Hz. Peygamber mübârek elleriyle İmâm-ı Bûsîrî'nin felçli bedenini sıvazlar. Şâir uyandığı vakit hastalığının iyileştiğini görüp Allah'a hamd ve şükreder.

Sabahleyin neşe içinde câmiye giderken yolda Şeyh Ebü'r-Recâ isimli bir zatla karşılaşır. Şeyh, şâirden Fahr-i âlem sallallâhu aleyhi ve sellem' methettiği kasîdesini okumasını ister. Şâir kendisinin Resûlulah için birçok kasîde yazdığını, hangisini okumasını istediğini sorar. Bunun üzerine Şeyh kasîdenin şu birinci beytini okuyarak:

E min tezekküri cîrânin bi-zî-Selem'in
Mezecte dem'an cerâ min mukletin bi-demi
"Selem cîrânını eyâ tezekkürden midir, söyle,
Demâdem döktüğün yaşı dem-âlûd eyledin böyle?"[14]

diye başlayan kasîdesini okumasını ister. "Çünkü bu kasîdeni sen Efendimiz (s.a.v.) huzûrunda okurken işittim ve Resûlullah'ın çok memnun olduğunu müşâhede ettim" der.

Rivâyete göre, bu kasîdeyi şâir Hz. Peygamber'in huzûrunda okurken Resûlullah mübârek vücutlarını hareket ettiriyor ve memnûniyetlerini göstermiş bulunuyorlardı.

Kasîde birkaç isimle anılmıştır. Bâzı kimseler şâirin bu kasîde dolayısıyla **şifâ** bulmasını göz önünde bulundurarak Kasîde-i Bür'e,

---

14 Yukarıda zikredilen 51. ve 1. beyitlerin tercümeleri Tuhfe'den alınmıştır.

Kasîdetü'l-Bür'iyye demişlerdir. Bâzıları da bu kasîde Hz. Peygamber'i övdüğünden Efendimize lâyık bir "elbise" yâni "bürde" mesâbesinde olduğundan Kasîde-i Bürde adıyla anılmıştır. Veya şâir kasîdeyi rüyâ âleminde Hz. Peygamber'e okuduğu esnâda, Efendimizin mübârek "bürde"lerini İmâm-ı Busîrî'ye giydirdikleri için bu isimle anılmıştır, demişlerdir.[15] Kasîde 10 bölümden meydana gelmiştir. Tuhfe'deki manzum tercümede dokuz bölümde başlık bulunduğu halde 71. beyitten îtibâren Hz. Peygamber'in mûcizelerinden söz edilen 17 beyitlik bölüme başlık konulmamıştır. İncelendiğinde görüleceği gibi, şiir Hz. Peygamber'e karşı duyulan aşk duygusunun işlendiği birinci bölümle başlar, daha sonra nefsin hevâ ve hevesinden şikâyet, Hz. Peygamber'e övgü, doğumu, mûcizeleri, Kur'ân'ın fazîleti, mîraç mûcizesi, cihâd, mağfiret ve şefâat ümîdi, duâ ve münâcat ile sona erer. Kasîde-i Bürde birçok dile tercüme edilmiştir. Çoğu Arapça olmak üzere Türkçe de birçok şerhi yapılmıştır.

İmâm-ı Bûsîrî vefâtı husûsunda hicrî 696, 695 ve 694 gibi birkaç târih verilmektedir. Görüldüğü gibi aralarında bir-iki yıllık fark vardır. En geç târihi kabul edersek hicrî 696[16] da (mîlâdî 1296-97) vefat etmiştir diyebiliriz. Kabri İskenderiye'de kendi adıyla anılan câminin içindedir.

Eserlerinin hemen hemen hepsi manzumdur. Çoğu Hz. Peygamber hakkında yazılmış kasîdelerdir. Şiirleri sağlam bir edebî yapıya sâhip ve lirik şiirlerdir. Hz. Peygamber âşıkı olan şâir Bûsîrî kendisini şöhrete ulaştıran kasîdesini yukarıda naklettiğimiz rivâyete göre felçli olduğu esnâda yazmıştır. Âbidin Paşa'nın tercüme ve şerhinde, Tuhfe-i Ken'ân'da ve İlhan Armutçuoğlu'nun manzum çalışmasında da tamâmı 161 beyittir. Yaygın adı "Kasîdetü'l-Bürde" olan bu şiir şâiri tarafından **el-Kevâkibü'd-dürriyye fî medhi hayri'l-beriyye** diye adlandırılmıştır.

---

15 İlhan Armutçuoğlu, *Kasîde-i Bürde -Manzum Tercüme*, İstanbul, Erkam Kitabevi, 2. baskı, İstanbul 1983, s.7-11; Âbidin Paşa,*Tercüme ve Şerh-i Kasîde-i Bürde*, Dersaâdet, 1307,s. 2-6, Âbidin Paşa, *Kasîde-i Bürde Şerhi Tercümesi ve Şerhi* (Sâdeleştiren: Ö. Fâruk Harman), İstanbul 1977, s.7-9; Mahmut Kaya, DİA "Kasîdetü'l-bürde" maddesi; Mahmut Kaya, *Kasîde-i Bürdeyi Türkçe Şöyleyiş*, İstanbul 2001, s.9-13

16 2013 yılında yayımladığımız *İlâhiyât-ı Ken'an -İlâhîler ve Mazûmeler-* de (bkz. s.81) bu hicrî vefat târihi yanlış olarak 698 yazılmıştır. Özür diler 696 olarak düzeltiriz.

Peygamber Efendimiz için yazdığı daha başka kasîdeleri de vardır. Ayrıca devlet büyüklerine yazdığı kasîdeleri ve içinde yaşadığı toplumdaki sosyal ve ahlâkî hayâtı eleştirdiği şiirleri de bulunmaktadır.

Bu kasîde İslâm âleminde büyük bir ilgi görmüştür. Dinî toplantılarda, zikir meclislerinde, mübârek gün ve gecelerde, sünnet, düğün, bayram ve cenâze merâsimlerinde okunmuş ve hâlen de okunmaktadır. 140. beytinden îtibâren felçlilere şifâ maksadıyla da yedi gün boyunca okunması geleneği de vardır. Hattatlar da meşk derslerinde genellikle bu kasîdeyi yazarlar. İslâm dünyâsında Ḳasîdetü'l-Bürde kadar meşhur olan, çok okunan, şerhi yapılan, kendisine tahmîs, tesdîs, tesbî', taştîr ve nazîreler yazılan bir başka kasîde yoktur. Türkçe yapılmış şerhleri de vardır. Fransızca, İngilizce ve Almanca gibi batı dillerine de tercüme edilmiştir. Bu hususta yazılan eserler büyük bir yekûn tutmaktadır. İbn Kemal (ö.1534), Şemseddin Sivâsî (ö. 1597), Süleyman Nahîfî (ö. 1689) vb., günümüzde de Sezâi Karakoç (d. 1933)[17], İlhan Armutçuoğlu (d. 1937) ve Mahmut Kaya (d. 1945) tarafından manzum olarak Türkçeye tercüme edilmiştir.[18]

Hangi vesîle ile olursa olsun Kasîde-i Bürde okunurken her beyitten sonra:

"Mevlâya salli ve sellim dâimen ebedâ
Alâ habîbike hayri'l-halkı küllihimi"

salât ü selâm beytinin okunarak Hz. Peygamber'e salât ve selâm getirilmesi de kasîdenin okunuş âdâbındandır. Ken'an Rifâî Hazretleri Kasîde-i Bürde'nin bir beytini rast makāmında bestelemiş ve diğer bestelenmiş ilâhîleri arasında notasıyla yayımlanmıştır (1341/1925). İlâhiyât'ın yeni bir notalı baskısı ise 2014 yılında yapılmıştır.[19]

---

17 Mahmut Kaya, *DİA* "Kasîdetü'l-bürde" maddesi. Mahmut Kaya, *Kasîde-i Bürdeyi Türkçe Şöyleyiş*, İstanbul 2001, s.9-14. İlhan Armutçuoğlu, *Kasîde-i Bürde -Manzum Tercüme-*, Erkam Kitabevi, 2. baskı, İstanbul 1983, s.15-17.

18 Kasîde-i Bürde manzum Türkçe tercümeleri için bkz. Hasan Cankurt; *Seyyid Hasan Rızâyî El-Aksarâyî, Hayâtı,Sanatı, Eserleri ve Miftâhu's-saâde Adlı Manzûm Kasîde-i Bürde Şerhi-* Aksaray 2015, s.359-369. (Burada Kasîde-i Bürde'nin Türkçe 33 manzum tercümesi kısaca tanıtılmaktadır.)

19 En son yapılan yeni baskısı için bakınız: Ken'ân Rifâî, *İlâhiyât-ı Ken'ân -Notalarıyla Bestelenmiş İlâhîler-* (Haz. Yusuf Ömürlü), Cenan Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı, İstanbul 2014, s. 122.

TUHFE-İ KEN'AN

Risâlenin Önsözü

Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla.

Hamd (Övgü) âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur; salât ve selâm Efendimiz,

mevlâmız ve sevgilimiz Muhammed üzerine, kurtuluş gemileri olan Âl'inin ve hidâyet ve iyilik sâhibi ashâbının üzerine olsun!

Bundan sonra: Medîne-i Münevvere'de (Allah onu kıyâmet gününe kadar şereflendirsin!) 340 kadar Hz. Peygamber'in hadislerinden çıkarabildiğim yüce mânâlar ile **Kasîde-i Bür'e**'nin manzum olarak şerefli mânâlarını ihtivâ etmektedir. Bilgi sermâyemin yetersizliğinden dolayı bu hususta ki cesâretimi îtiraf etmekle berâber, büyüklerin affına sığındığımdan, her halde affa mazhar bulunacağıma tam bir ümîdim vardır. Maksadım din kardeşlerime bir hediyedir. İyi bir kabûle mazhar olacağından şüphem yoktur. "Ameller niyetlere göredir" ve "Başarı Allah'tandır."

Büyüklük sâhibi Rabb'in en hakîr mahlûku Abdülhalîm Ken'ân

9 789759 826284